İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
ANAYASA HUKUKU PRATİK ÇALIŞMA METNİ
30 Ekim 2026

1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası:
Başlangıç:
"Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa,
Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı;
...Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak millî kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddî ve manevî varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;
Topluca Türk vatandaşlarının millî gurur ve iftiharlarda, millî sevinç ve kederlerde, millî varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetlerine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve "Yurtta sulh, cihanda sulh" arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu;
FİKİR, İNANÇ VE KARARIYLA anlaşılmak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ve mutlak sadakatle yorumlanıp uygulanmak üzere,
TÜRK MİLLETİ TARAFINDAN, demokrasiye âşık Türk evlatlarının vatan ve millet sevgisine emanet ve tevdi olunur."

Madde 6:
(1) Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir.
(2) Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır.
(3) Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.

"*'Egemenlik' başlıklı bu maddenin üçüncü fıkrasında, hiçbir kimsenin ya da organın kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisini kullanamayacağı öngörülmektedir. Anayasa, kendisi düzenlemedikçe, açıkça olur vermedikçe ya da bir yasa ile düzenlenebileceğini belirterek bu yolla kullanılacağını bildirmedikçe, bir organ ya da kişi bir devlet yetkisini kullanamaz. Anayasa'ya dayanmayan, Anayasa'dan kaynaklanmayan Devlete ilişkin yetki sözkonusu olamayacağından, böyle bir yetkinin kullanılması da düşünülemez*." (AYM, E.1990/2, K.1990/10, 30/5/1990)

1973 Pakistan Anayasası Başlangıcı: "*Bütün Kâinat üzerindeki egemenlik yalnızca Yüce Allah'a ait olup Pakistan halkının O'nun tarafından belirlenen sınırlar dâhilinde kullanacağı yetki kutsal bir emanettir.*"

2019 Küba Anayasası m. 3: "*Küba Cumhuriyeti'nde egemenlik devredilemez biçimde halka aittir ve Devletin bütün yetkileri halktan kaynaklanır. Halk, bu yetkiyi doğrudan ve Halk İktidarı Meclisleri ile bunlardan türeyen diğer Devlet organları aracılığıyla, Anayasa ve kanunlarda belirlenen şekil ve kurallara uygun olarak kullanır.*"

2008 Türkmenistan Anayasası Başlangıcı: "*Biz Türkmenistan Halkı, kendi kaderimizi tayin etme konusundaki devredilemez hakkımıza dayanarak…*"

1995 Azerbaycan Anayasası m. 11:
(1) Azerbaycan Cumhuriyeti'nin ülkesi bir bütündür, dokunulmazdır ve bölünmezdir.
(2) Azerbaycan Cumhuriyeti'nin iç suları, Hazar Denizi'nin (gölünün) Azerbaycan Cumhuriyeti'ne ait bölümü ve Azerbaycan Cumhuriyeti üzerindeki hava sahası, Azerbaycan Cumhuriyeti topraklarının ayrılmaz parçalarıdır.
(3) Azerbaycan Cumhuriyeti'nin toprakları devredilemez. Azerbaycan Cumhuriyeti, topraklarının hiçbir bölümünü hiçbir şekilde hiçbir kimseye devredemez. Devlet sınırları ancak Azerbaycan Cumhuriyeti Millî Meclisinin kararıyla, Azerbaycan'ın bütün halkı arasında referandum yapılması suretiyle ve Azerbaycan halkının iradesi doğrultusunda değiştirilebilir.

SORU: Yukarıda verilen metinleri dikkate alarak aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. **Devletin bir unsuru olarak egemenliğin anayasa hukuku bakımından anlamını tartışınız.**
2. **Anayasada egemenliğin millete veya halka ait olarak tanınmış olmasının sonuçları nelerdir? Dünyevi egemenlik teorileri çerçevesinde tartışınız.**
3. **Devletin ülke unsurunu açıklayınız. Devletin bölünmez bütünlüğü ilkesi ne anlama gelmektedir?**